

Innst. S. nr. 192

(2000-2001)

Innstilling fra næringskomiteen om Moxy Trucks AS - egenkapitaltilførsel

St.prp. nr. 46 (2000-2001)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Moxy Trucks AS, som er lokalisert i Fræna kommune utenfor Molde, produserer rammestyrte anleggsdumpere for verdensmarkedet. De viktigste markedene er USA, Tyskland, Frankrike og Storbritannia. Bedriften har vært eid 99,99 pst. av A/S Olivin og 0,01 pst. av Fellesforbundet. Som ledd i delprivatiseringen av A/S Olivin - jf. Innst. S. nr. 220 (1999-2000) - overtok Nærings- og handelsdepartementet 99,99 pst. av aksjene i Moxy Trucks AS i desember 2000. Bedriften hadde 235 ansatte ved utgangen av januar 2001, hvorav 26 er varslet oppsagt. Aksjekapitalen er på 70 mill. kroner.

Moxy-bedriften ble grunnlagt av Birger Hatlebakk i 1972. Etter økonomiske vanskeligheter på slutten av 70-tallet og i 1990, ble selskapet reetablert i 1991 som Moxy Trucks AS med den statseide bedriften A/S Olivin som eier av 2/3 av aksjekapitalen og japanske Komatsu som eier av 1/3. Komatsu trakk seg imidlertid ut som eier i 1997. Markedet for anleggsdumpere har i mange år vært preget av hard konkurranse og prispress. Moxy Trucks' salg og distribusjon ble i stor grad integrert med Komatsus eget salgssapparat. Etter at Komatsu trakk seg ut og nå fremstår som en konkurrent har det budt på problemer for Moxy å benytte samme forhandlernet. Moxy har siste år hatt en vesentlig nedgang i salgsvolumet, spesielt på det nord-amerikanske markedet. Dette har medført stor lageroppbygging og en anstrengt likviditetssituasjon for selskapet.

Regjeringen går i proposisjonen inn for at Moxy Trucks tilføres 50 mill. kroner i ny aksjekapital. En garanti for driftskreditt på 30 mill. kroner som har vært stilt av A/S Olivin, videreføres av staten v/Nærings- og handelsdepartementet. Kapitaltilførselen foretas med forventning om en rimelig økonomisk avkastning.

Videre foreslås i proposisjonen at departementet gis fullmakt til å selge statens aksjer i Moxy Trucks på et senere tidspunkt.

Moxy Trucks la medio desember 2000 fram for Nærings- og handelsdepartementet et forslag til en ny driftsmodell og en skisse til refinansiering av selskapet. Det foreslås at det etableres to operasjonelle enheter, henholdsvis videreføring av dumpervirksomheten og leveranser av verkstedprodukter til marine- og offshoreindustrien. Sentralt for begge enhetene er å finne egnede partnere/eiere som i tillegg til kapital kan bidra med kompetanse og markedsadgang. I skissen til refinansiering er det lagt til grunn at nåværende egenkapital nedskrives og at selskapet tilføres ny egenkapital i størrelsesorden 80 mill. kroner. I tillegg er det forutsatt at det gjennomføres en gjeldssanering.

Nærings- og handelsdepartementet ga 22. desember 2000 Hartmark Consulting AS i oppdrag å foreta en uavhengig gjennomgang og vurdering av Moxy Trucks' forslag/skisse til ny driftsmodell og refinansiering av selskapet. Endelig rapport fra Hartmark Consulting ble fremlagt 10. januar 2001. En konkluderte med at Moxy Trucks AS under gitte forutsetninger vil kunne etableres som et lønnsomt selskap fra og med 2002 dersom det i tide gjennomføres en refinansiering og det settes inn adekvate ledelsesressurser. Kopi av konsulentrapporten følger som uttrykt vedlegg til proposisjonen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Erling Brandsnes, Gunnar Breimo, Mimmi Bæivi, Karin Kjølmoen, Kjell Opseth og Rita Tveiten, fra Kristelig Folkeparti, Randi Karlstrøm og Jon Lilletun, fra Høyre, Ansgar Gabrielsen

og Ivar Kristiansen, fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm, fra Senterpartiet, lederen Morten Lund, fra Venstre, Leif Helge Kongshaug, og representanten Terje Knudsen, er kjent med den vanskelige økonomiske situasjonen som har utviklet seg for Moxy Trucks AS. Etter at det japanske Komatsu-konsernet trakk seg ut av selskapet i 1997, har Moxy operert som en liten aktør i et globalt marked, preget av hard konkurranse, omstruktureringer og prispress. A/S Olivin har hele tiden vært en sterk finansiell eier. Moxys hovedproblem de siste årene har imidlertid vært mangelen på en industriell eier som kan tilføre bransjekompetanse, kundeinnsikt og internasjonal markeds kraft. Dette forholdet ble også sterkt understreket i rapporten Hartmark Consulting AS nylig har utarbeidet om Moxy på oppdrag av Nærings- og handelsdepartementet.

Komiteen er kjent med at uavhengige vurderinger tilsier at Moxy Trucks leverer et godt produkt, noe som er ytterligere forsterket med den nye generasjonen dumpersmodeller som nylig er lansert. Komiteen har merket seg at de nye produktene er godt mottatt i markedet. Komiteen har også merket seg at de betydelige utviklingskostnadene er utgiftsført så langt. Denne omfattende produktutviklingen, kombinert med omlegging til ordrestyrt produksjon og gjennomføring av et stort opplæringsprogram høsten 2000 for å styrke kompetansen i bedriften, gjør at grunnlaget for lønnsom drift er styrket. Det ville være svært uheldig med en stans i virksomheten, som medfører tapt salg arbeid, tapte markedsposisjoner og redusert tillit i markedet. Komiteen har også merket seg at bedriften - dersom selskapets nye strategi lykkes - har kapasitet og potensiale for en årsproduksjon av 600-700 dumpere uten å måtte gjøre vesentlige nye investeringer.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og representanten Terje Knudsen, viser til at det er foretatt et lederskifte i selskapet etter at proposisjonen ble lagt fram. Flertallet ser positivt på at det er tatt nødvendige grep for å styrke ledelsen i selskapet. Flertallet mener det er viktig med profesjonalitet i ledelsen, og den nødvendige erkjennelse av behovet for et velfungerende salgssystem og eiere med industriell kompetanse.

Flertallet er kjent med at Hartmark Consultings rapport konkluderer med at Moxy Trucks under gitte forutsetninger vil kunne etableres som et lønnsomt selskap fra og med 2002, og at en refinansiering av selskapet i denne sammenheng må ses på som helt nødvendig. Flertallet deler denne vurderingen, og er enig i at i dagens akutte økonomiske situasjon er statlig refinansiering det eneste realistiske alternativet.

Flertallet vil samtidig understreke at en statlig refinansiering av selskapet i seg selv ikke er tilstrekkelig for å sikre selskapets framtid. Flertallet mener Moxy Trucks' historie fra 1991 til i dag er et klart eksempel på at statlig eierskap - direkte eller indirekte - ikke er noen god, varig løsning for et ordinært indus-

triselskap av denne typen. Et selskap som opererer på et globalt marked er avhengig av eiere som kan utvikle markeds kontakter, distribusjonskanaler og internasjonale nettverk. Flertallet ser det derfor som helt avgjørende for selskapets framtid at en statlig refinansiering kombineres med klare krav til at det umiddelbart startes et arbeid med å hente inn private eiere som kan bidra til dette. Flertallet viser til at behovet for industrielle medeiere i Moxy Trucks ble påpekt i St.meld. nr. 18 (1998-1999) om bedrifter hvor staten v/ Nærings- og handelsdepartementet har eierinteresser, og at komiteen ikke hadde merknader til dette forholdet da saken ble behandlet i Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener Moxy Trucks' historie fra 1991 til i dag er et klart eksempel på at statlig eierskap - direkte eller indirekte - ikke er noen god løsning for et industriselskap. Et selskap som opererer på det globale markedet er avhengig av eiere som kan utvikle markeds kontakter, distribusjonskanaler og internasjonale nettverk. Utviklingen i Moxy Trucks viser at det er påkrevet med en mer aktiv og krevende eier som stiller større krav til selskapets ledelse. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn det vil være galt å utvide statens engasjement i Moxy Trucks og går imot den foreslåtte kapitalutvidelsen og driftsgarantien. Disse medlemmer understreker i stedet behovet for å hente inn ekstern kapital og få inn private investorer til Moxy Trucks' videre satsing. Så lenge staten eier selskapet er det likevel viktig å forvalte eierskapet mest mulig profesjonelt. Disse medlemmer foreslår derfor at statens aksjer i Moxy Trucks AS overføres til SND Invest. Spørsmålet om kapitalutvidelse og salg av aksjene i Moxy blir dermed overlatt til statens etablerte redskap for å håndtere kommersielle investeringer.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Statens aksjer i Moxy Trucks AS overføres vederlagsfritt til SND Invest AS."

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet og representanten Terje Knudsen viser til forslaget om å tilføre statlig aksjekapital til Moxy Trucks AS. Disse medlemmer vil minne om at Fremskrittspartiet hele tiden har motsatt seg bruken av offentlige midler til bedriften. Disse medlemmer viser til behandlingen av St.prp. nr. 68 (1990-1991) A/S Olivin. Erverv av eierinteresser i Moxy-prosjektet. Fremskrittspartiet motsatte seg at det statlige gruveselskapet A/S Olivin skulle engasjere seg i et høyteknologisk selskap med produksjon av anleggsmaskiner for skattebetalernes regning og risiko. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets standpunkt om at det ikke skal være en oppgave for staten å eie/drive industriell virksomhet. Disse medlemmer vil minne om at flere private selskaper tidligere har vært interessert i å videreføre virksomheten, blant annet dansk-norske Hydrema. Disse medlemmer mener at det bør

være private selskaper som må vurdere fortjenestemulighetene gjennom selv å utvikle et salgs- og distribusjonsapparat i dumperprodusentenes hovedmarkeder, basert på bedriftsøkonomiske kriterier. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn motsette seg Regjeringens forslag om statlig kapital til selskapet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gjennomføre en aksjemisjon som fremskaffer nødvendig risikokapital, ved økt privat eierdeltakelse i Moxy Trucks AS."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre:

Forslag 1

Statens aksjer i Moxy Trucks AS overføres vederlagsfritt til SND Invest AS.

Forslag fra Fremskrittspartiet og representanten Terje Knudsen:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen gjennomføre en aksjemisjon som fremskaffer nødvendig risikokapital, ved økt privat eierdeltakelse i Moxy Trucks AS.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
959	(nytt)	Moxy Trucks AS	
	90	Aksjekapital, bevilges med	50 000 000

II

Nærings- og handelsdepartementet gis fullmakt til å stille garanti for en driftskreditt på 30 mill. kroner til Moxy Trucks AS. Garantifullmakten utløper 31. desember 2001.

III

Nærings- og handelsdepartementet gis fullmakt til å selge statens aksjer i Moxy Trucks AS på et senere tidspunkt, etter at en restrukturering av bedriften er gjennomført.

Oslo, i næringskomiteen, den 29. mars 2001

Morten Lund
leder

Leif Helge Kongshaug
ordfører

Kjell Opseth
sekretær